

Komplexní metodický průvodce: Invalidní důchody v roce 2026

Tento dokument slouží jako aktuální odborný podklad pro žadatele o invalidní důchod a osoby s těžkým zdravotním postižením (ZTP). Obsahuje legislativní rámec, aktuální finanční parametry po valorizaci k 1. 1. 2026 a procesní postupy v rámci důchodové reformy.

1. Legislativní rámec a definice invalidity

Právní nárok na invalidní důchod je upraven zejména **zákonem č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění**, a prováděcí **vyhláškou č. 359/2009 Sb.**, o posuzování invalidity.

Invalidita je definována jako pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Podle míry tohoto poklesu se rozlišují tři stupně:

- **I. stupeň:** Pokles pracovní schopnosti o **35 % až 49 %**.
- **II. stupeň:** Pokles pracovní schopnosti o **50 % až 69 %**.
- **III. stupeň:** Pokles pracovní schopnosti o **70 % a více**.

2. Finanční parametry invalidního důchodu pro rok 2026

Výše důchodu se skládá ze dvou složek: **základní výměry** (fixní část) a **procentní výměry** (zásluhová část). Rok 2026 přinesl zásadní změnu v podobě garantovaných minimálních částek.

2.1 Základní výměra 2026

Pro rok 2026 byla základní výměra stanovena na **4 900 Kč** měsíčně (zvýšení o 240 Kč oproti roku 2025). Tato částka je jednotná pro všechny stupně invalidity i starobní důchody.

2.2 Minimální celkový důchod (Garantované minimum)

Důchodová reforma zavedla od 1. 1. 2026 instituci minimální procentní výměry, která se odvíjí od průměrné mzdy. Pokud vypočtená částka nedosahuje tohoto minima, je automaticky dorovnána.

Stupeň invalidity	Základní výměra	Min. procentní výměra	Minimální celkový důchod
I. stupeň	4 900 Kč	1 634 Kč (1/3 minima)	6 534 Kč

II. stupeň	4 900 Kč	2 450 Kč (1/2 minima)	7 350 Kč
III. stupeň	4 900 Kč	4 900 Kč (100 % minima)	9 800 Kč

Poznámka: Skutečná výše je obvykle vyšší na základě vašich předchozích příjmů a získané doby pojištění.

3. Podmínky nároku a potřebná doba pojištění

Pro přiznání důchodu musí být splněny dvě podmínky kumulativně: uznání invalidity posudkovým lékařem a získání potřebné doby pojištění (§ 38 zákona č. 155/1995 Sb.).

Potřebná doba pojištění dle věku:

- **Do 20 let:** méně než 1 rok (stačí 1 den)
- **20 – 22 let:** 1 rok
- **22 – 24 let:** 2 roky
- **24 – 26 let:** 3 roky
- **26 – 28 let:** 4 roky
- **Nad 28 let:** 5 let (zjišťuje se z posledních 10 let před vznikem invalidity)
- **Nad 38 let:** Alternativně 10 let pojištění v posledních 20 letech před vznikem invalidity.

4. Proces podání žádosti

4.1 Formy podání

1. **Osobně:** Na OSSZ/PSSZ/MSSZ dle místa trvalého pobytu.
2. **Digitálně:** Přes **ePortál ČSSZ**. Vyžaduje Identitu občana.

4.2 Nezbytná dokumentace

- Doklad totožnosti.
- Doklady o studiu a vojenské službě.
- **Zdravotní dokumentace:** Aktuální lékařské zprávy (ne starší než 3 měsíce).

5. Posuzování zdravotního stavu a rozhodnutí

Zdravotní stav posuzuje lékař Institutu posuzování zdravotního stavu (IPZS).

- Klíčovým podkladem je **Profesní dotazník**, kde žadatel uvádí dopady stavu na jeho schopnost pracovat.

6. Opravné prostředky: Jak se bránit zamítnutí?

6.1 Námitkové řízení

- **Lhůta:** 30 dnů od doručení rozhodnutí.
- Jde o přezkum v rámci ČSSZ.

6.2 Správní žaloba

- Podává se ke krajskému soudu po neúspěšných námitkách. Osvobozeno od poplatků.

7. Souběh důchodu, práce a statusu ZTP

7.1 Práce při invaliditě

Výdělečná činnost je povolena, ale u III. stupně se doporučuje obezřetnost ohledně náročnosti a rozsahu práce (riziko snížení stupně při KLP).

7.2 Vazba na průkaz ZTP

Jako držitel průkazu ZTP máte nárok na specifické daňové úlevy a výhody v dopravě, které jsou nezávislé na výplatě invalidního důchodu.

8. Důležité kontakty a termíny

- **Call centrum ČSSZ:** +420 800 050 248
- **Lhůta pro vyřízení:** 90 dnů.

9. Přehled formulářů a online služeb (Odkazy)

Pro efektivní vyřízení žádosti nebo podání námitek využijte následující oficiální formuláře a portály:

9.1 Online podání (ePortál ČSSZ)

- [Online žádost o invalidní důchod](#) – Interaktivní formulář s automatickým předvyplněním údajů z evidence ČSSZ.
- [Sledování stavu vyřizování žádosti](#) – Informace o tom, v jaké fázi se vaše žádost nachází.

9.2 Tiskopisy ke stažení (PDF / Papírová forma)

- [Profesní dotazník](#) – Klíčový dokument pro posudkového lékaře o vašem vzdělání a pracovních zkušenostech.
- [Tiskopis pro podání námitek](#) – Oficiální vzor pro odvolání proti rozhodnutí o (ne)přiznání důchodu.
- [Potvrzení o ošetřujícím lékaři](#) – Tiskopis, kterým určujete lékaře, který bude zpracovávat podklady pro IPZS.

9.3 Související formuláře (Průkaz ZTP a dávky)

- [Žádost o průkaz osoby se zdravotním postižením \(OZP/ZTP\)](#) – Pro agendu Úřadu práce ČR.
- [Žádost o příspěvek na mobilitu](#) – Častá dávka vázaná na status držitele průkazu ZTP.

Tento dokument byl aktualizován k datu 22. března 2026.